

Психологічні аспекти впровадження системи економічної безпеки підприємства

АВТОРИ

Іванієнко В.В.

к.е.н., професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин ХНЕУ ім. С. Кузнеця
5591vikjtor@ukr.net

Сатушева К.В.

к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин ХНЕУ ім. С. Кузнеця
satusheva0605@ukr.net

Розглянуто теоретичні аспекти обліку психологічної складової впровадження системи економічної безпеки підприємства. Виділено складові опортуністичної поведінки працівників підприємства щодо змін, пов'язаних з впровадженням системи економічної безпеки підприємства до системи управління підприємством та організацією відділу безпеки. Розглянуто етапи формування системи безпеки підприємства з урахуванням психологічної складової такого процесу.

Ключові слова: психологічна складова, система, підприємство, економічна безпека підприємства, управління, кадри підприємства.

Стають актуальними питання розгляду психологічної складової запровадження системи економічної безпеки підприємства. Це одна із складних складових організації економічної безпеки підприємства, пов'язана з людиною, її участю у виробничому соціумі, мотивацією її дій та готовності до змін, активної участі в інноваціях, пов'язаних із безпекою.

Обґрунтованим є підхід, за якого опортуністична поведінка працівників підприємства щодо змін, пов'язаних з впровадженням системи економічної безпеки підприємства до системи управління підприємством та організацією відділу безпеки, поділяється на:

1. Індивідуальну, причинами якої є егоїстичний інтерес, страх втратити становище, владу, неформальні зв'язки; неправильне розуміння змін і брак довіри до осіб, що їх здійснюють; низький рівень готовності до змін; різні оцінки необхідності та наслідків змін, шок від нового, економічні та символічні страхи, незручність, загроза порушення

міжособистісних відносин, загроза статусу або кваліфікації, страхи компетентності.

2. Групову, яка виникає через те, що на підприємстві існують групи з різними інтересами. Реакція цих груп залежить від того, як, на їхню думку, проведені зміни вплинуть на баланс сил [\[1\]](#).

Формування системи безпеки підприємства у такому разі є процесом із зворотною логікою і відбувається у два етапи. На першому етапі необхідно визначити поведінковий стереотип, необхідний системі безпеки підприємства як домінуюче для того, щоб система безпеки створювала б на підприємстві необхідний рівень безпеки з урахуванням усіх унікальних внутрішніх та зовнішніх умов існування підприємства. На другому етапі необхідно підібрати таку сукупність людей, у межах того чи іншого системного елемента системи безпеки, яка (сукупність) у процесі конвергенції уподібнилася до необхідного домінуючого стереотипу поведінки. Ці два етапи загалом представляють прагматичну сутність створення та функціонування системи безпеки на підприємстві [\[2\]](#).

Психологічна складова впровадження системи економічної безпеки підприємства пов'язана з людиною, з її компетенціями, мотивацією її діяльності: це забезпечення економічної безпеки підприємства за рахунок зниження ризиків та загроз, пов'язаних із недоброякісною роботою персоналу, його інтелектуальним потенціалом та трудовими відносинами загалом. Це перш за все кадрова безпека. Кадрова безпека - це процес моніторингу, мінімізації та нейтралізації негативних впливів на економічну безпеку підприємства через ефективний ризик менеджмент загроз та небезпек, пов'язаних з персоналом. Ефективна кадрова безпека підприємства має цілеспрямований вплив на формування здатності підприємства реалізувати свої можливості щодо досягнення економічного росту і стабільності.

Врахування психологічної складової формування системи управління економічною безпекою підприємства вимагає відповіді на ряд питань: як уникнути впливу негативних загроз та ризиків, пов'язаних із психологічною складовою впровадження системи економічної безпеки підприємства; що зробити для того, щоб цей вплив був мінімальним; як ефективно управляти підприємством в умовах можливої зміни у поведінці людини при організаційних змінах системи управління підприємством та впровадження відділу економічної безпеки підприємства; як досягти стабільного та безпечного стану в бізнесі за можливих змін у системі управління економічною безпекою підприємства в майбутньому.

Література

---

1. Економічна безпека підприємства: підручник. За заг. ред. А.М. Дідика. Львів: НУ «Львівська політехніка», ТзОВ «Видавнича група «Бухгалтери України». 2019 р. 624 с.
2. Ульяницька О.В. Теоретичні та прикладні основи системи економічної безпеки підприємства. Экономика строительства и городского хозяйства. Том 14. № 4. 2018.